

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 28 września 2006 r. *

W sprawie C-467/04

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 35 UE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Audiencia Provincial de Málaga (Hiszpania) postanowieniem z dnia 8 lipca 2004 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 2 listopada 2004 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

Giuseppe Francesco Gaspariniemu,

Jose Mª L.A. Gaspariniemu,

Giuseppe Costa Bozzo,

Juanowi de Lucchi Calcagno,

Francesco Mario Gaspariniemu,

José A. Hormidze Marrero,

Sindicatura Quiebra,

* Język postępowania: hiszpański.

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: P. Jann, prezes izby, N. Colneric (sprawozdawca), J.N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič i E. Levits, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,
sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 16 marca 2006 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu G.F. Gaspariniego przez H. Oliva Garcíę, L. Pinto, I. Ayala Gómeza i P. González Rivera, abogados,
- w imieniu J. Mª L.A. Gaspariniego przez C. Font Felú, abogado,
- w imieniu M. Costa Bozzo przez L. Rodríguez Ramosa, abogado, i J.C. Randón Reyne, procurador,
- w imieniu M. de Lucchi Calcagno przez F. Garcíę Guerrero-Strachana, abogado i B. De Lucchi López, procuradora,

- w imieniu F.M. Gaspariniego przez J. Garcíę Alarcona, abogado,

- w imieniu rządu hiszpańskiego przez M. Muñoz Péreza, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu francuskiego przez J.C. Niolleta, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu włoskiego przez I.M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez G. Aiello, avvocato dello Stato,

- w imieniu rządu niderlandzkiego przez H.G. Sevenster, C. Wissels i C. ten Dam, działające w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu polskiego przez T. Nowakowskiego, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez L. Escobara Guerrero, W. Bogensbergera i F. Jimeno Fernández, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 15 czerwca 2006 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy po pierwsze wykładni art. 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw unii gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz.U. 2000, L 239, str. 19, zwanej dalej „KWUS”), podpisanej w dniu 19 czerwca 1990 r. w Schengen, a po drugie art. 24 WE.
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania karnego prowadzonego przeciwko G.F. Gaspariniemu, J. Mª L.A. Gaspariniemu, Costa Bozzo, de Lucchi Calcagno, F.M. Gaspariniemu i Hormidze Marrero oraz Sindicatura Quiebra, podejrzanym o wprowadzenie do obrotu w Hiszpanii oliwy z oliwek pochodzącej z przemytu.

Ramy prawne

Uregulowanie wspólnotowe

- 3 Zgodnie z art. 1 protokołu włączającego dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską na mocy traktatu z Amsterdamu (zwanego dalej

„protokołem”), trzynaście państw członkowskich Unii Europejskiej, w tym Królestwo Hiszpanii i Republika Portugalska, jest upoważnionych do ustanowienia między sobą wzmocnionej współpracy w dziedzinach objętych zakresem stosowania przepisów dorobku Schengen, określonych w załączniku do tego protokołu.

- 4 Część tak zdefiniowanego dorobku Schengen stanowi między innymi Układ między rządami państw unii gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisany w Schengen w dniu 14 czerwca 1985 r. (Dz.U. 2000, L 239, str. 13, zwany dalej „układem z Schengen”), a także KWUS.
- 5 Na mocy art. 2 ust. 1 akapit pierwszy protokołu z chwilą wejścia w życie traktatu z Amsterdamu dorobek Schengen stosuje się bezzwłocznie do trzynastu państw członkowskich wymienionych w art. 1 wspomnianego protokołu.
- 6 Na podstawie art. 2 ust. 1 akapit drugi zdanie drugie protokołu Rada Unii Europejskiej przyjęła w dniu 20 maja 1999 r. decyzję 1999/436/WE określającą, zgodnie ze stosownymi postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Traktatu o Unii Europejskiej, podstawę prawną dla przepisów lub decyzji stanowiących dorobek Schengen (Dz.U. L 176, str. 17). Jak wynika z art. 2 powyższej decyzji w związku z jej załącznikiem A, Rada wskazała artykuły 34 UE i 31 UE, stanowiące część tytułu VI Traktatu o Unii Europejskiej, zatytułowanego „Postanowienia o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych”, jako podstawy prawne art. 54–58 KWUS.
- 7 Te ostatnie artykuły tworzą rozdział 3, zatytułowany „Stosowanie zasady ne bis in idem”, tytułu III „Policja i bezpieczeństwo”.

8 Artykuł 54 KWUS stanowi:

„Osoba, której proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku w jednej Umawiającej się Stronie, nie może być ścigana w innej Umawiającej się Stronie za ten sam czyn, pod warunkiem że została nałożona i wykonana kara lub jest ona w trakcie wykonywania lub nie może być już wykonana na mocy przepisów prawnych [skazującej] Umawiającej się Strony”.

9 Decyzja ramowa Rady 2002/584/JAI z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. L 190, str. 1), w art. 3, zatytułowanym „Obligatoryjna odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania”, stanowi:

„Właściwy sądowy organ państwa członkowskiego wykonującego europejski nakaz aresztowania (zwany dalej »wykonującym nakaz organem sądowym«) odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania w następujących przypadkach:

[...]

2) jeśli wykonujący nakaz organ sądowy zostaje poinformowany, że w stosunku do osoby, której dotyczy wnioski, zapadło w związku z popełnieniem tych samych czynów prawomocne orzeczenie w państwie członkowskim, z zastrzeżeniem, że jeśli została orzeczona kara, to została ona wykonana lub jest wykonywana, lub też nie może być dłużej wykonywana w świetle prawa państwa członkowskiego, w którym nastąpiło skazanie;

[...]”

- 10 Artykuł 4 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Fakultatywna odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania”, jest sformułowany następująco:

„Wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania:

[...]

- 4) w przypadku gdy zgodnie z prawodawstwem wykonującego nakaz państwa członkowskiego ściganie karne lub ukaranie osoby, której dotyczy wnioszek, jest ustawowo zakazane i gdy czyny podlegają jurysdykcji tego państwa członkowskiego na podstawie jego prawa karnego;

[...]”

- 11 Właściwość Trybunału do orzekania w trybie prejudycjalnym w kwestiach wchodzących w zakres tytułu VI traktatu UE jest uregulowana w art. 35 tego traktatu.
- 12 Królestwo Hiszpanii złożyło, w sposób przewidziany art. 35 w ust. 2 lit. a) UE, oświadczenie o uznaniu właściwości Trybunału Sprawiedliwości do orzekania w trybie prejudycjalnym o wykładni i ważności aktów, o których mowa w tym artykule. (Dz.U. 1999, C 120, str. 24).

13 Zgodnie z art. 24 WE:

„Produkty pochodzące z państw trzecich są uważane za będące w swobodnym obrocie w jednym z państw członkowskich, jeżeli dopełniono wobec nich formalności przywózowych oraz pobrano wszystkie wymagane cła i opłaty o skutku równoważnym w tym państwie członkowskim i jeżeli nie skorzystały z całkowitego lub częściowego zwrotu tych ceł lub opłat”.

Uregulowanie krajowe

14 Artykuł 1 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy ustrojowej nr 7/1982 z dnia 13 lipca 1982 r. o zmianie przepisów dotyczących przemytu i uregulowaniu przestępstw i wykroczeń w tej dziedzinie (BOE nr 181 z dnia 30 lipca 1982 r., str. 20623) stanowi:

„1. Odpowiada za przemyt, kto:

- 1) przywozi z zagranicy lub wywozi za granicę towary, którymi obrót jest legalny, bez ich przedstawienia organowi celnemu;
- 2) wykonuje transakcje handlowe, posiada lub wprowadza do obrotu towary pochodzące z zagranicy, obrót jest legalny, bez dopełnienia ustawowych warunków wwozu,

jeżeli wartość towarów lub jest równa lub wyższa niż 1 000 000 peset”.

- 15 Zgodnie z art. 847 kodeksu postępowania karnego (ley de enjuiciamiento criminal), od orzeczenia Audiencia Provincial działającej jako instancja odwoławcza nie przysługuje żaden środek zaskarżenia.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 16 Według Audiencia Provincial de Málaga z racjonalnych przesłanek wynika, że w nieokreślonym dniu 1993 r. akcjonariusze i kierownictwo spółki Minerva postanowili wprowadzić poprzez port Setúbal (Portugalia) oliwę z oliwek lampante (tj. rafinowaną) pochodzącą z Tunezji i Turcji, która nie została zgłoszona organom celnym. Towar został następnie przetransportowany ciężarówkami z Setúbal do Malagi (Hiszpania). Oskarżeni stworzyli system fałszywych faktur, dzięki którym oliwa miała uchodzić za pochodzącą ze Szwajcarii.
- 17 Jak podaje sąd odsyłający, w wyroku wydanym wskutek apelacji od orzeczenia Tribunal de Setúbal, Supremo Tribunal de Justiça (Portugalia) ustalił, że oliwa lampante wprowadzona do Portugalii w dziesięciu przypadkach pochodziła z Tunezji i w jednym z Turcji, a portugalskim organom celnym zgłoszono ilości niższe niż rzeczywiście wprowadzone.
- 18 Supremo Tribunal de Justiça w toczącej się przed nim sprawie umorzył, z powodu przedawnienia, postępowanie wobec dwóch spośród oskarżonych, którzy występują również w postępowaniu przed sądem krajowym.

19 Audiencia Provincial de Málaga wyjaśnia, że w przyszłym wyroku powinien rozstrzygnąć, czy przestępstwo przemytu istnieje, czy też przeciwnie, przestępstwo takie nie istnieje bądź wobec powagi rzeczy osądzonej, jaką posiada wyrok Supremo Tribunal de Justicia, bądź też z tego powodu, że dane towary znajdują się w swobodnym obrocie na terytorium wspólnotowym.

20 W tych okolicznościach Audiencia Provincial de Málaga postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania prejudycjalne:

- „1) Czy dokonana przez sąd jednego z państw członkowskich ocena, że karalność przestępstwa uległa przedawnieniu, jest wiążąca dla sądów pozostałych państw członkowskich?

- 2) Czy fakt umorzenia postępowania z powodu przedawnienia wobec oskarżonego o popełnienie przestępstwa wywołuje także korzystne skutki względem oskarżonych w innym państwie członkowskim, gdy czyny są tożsame? Innymi słowy, czy należy rozumieć, że przedawnienie karalności działa także na korzyść oskarżonych w innym państwie członkowskim, na tej podstawie, że czyny zabronione są tożsame?

- 3) W przypadku wykluczenia przez sąd karny jednego z państw członkowskich pozawspólnotowego pochodzenia towaru w rozumieniu znamion przestępstwa przemytu i wydania wyroku uniewinniającego, to czy organ innego państwa członkowskiego może rozszerzać postępowanie w celu wykazania, że wprowadzenie towaru bez zapłacenia należności celnej nastąpiło z państwa nienależącego do Wspólnoty?

- 4) W przypadku wykluczenia przez jeden ze wspólnotowych sądów karnych nielegalnego wprowadzenia danego towaru na obszar Wspólnoty lub orzeczenia, że termin przedawnienia karalności przestępstwa przemytu upłynął, czy:
- a) można uznać dany towar za znajdujący się w swobodnym obrocie na pozostałym terytorium Wspólnoty?

 - b) można uznać, że wprowadzenie towaru do obrotu na terenie kolejnego państwa członkowskiego, następujące później niż import na terytorium Państwa, w którym wydano orzeczenie uwalniające od odpowiedzialności karnej jest czynem odrębnym, a przez to karalnym, czy też przeciwnie, za czyn nierozdzielnie związany z importem?”.

W przedmiocie właściwości Trybunału

- ²¹ Z punktów 12–15 niniejszego wyroku wynika, że w niniejszej sprawie Trybunał jest właściwy do orzekania o wykładni art. 54 KWUS na podstawie art. 35 ust. 1–3 UE.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- ²² Poprzez pytanie to sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 KWUS, stosuje się do orzeczenia organu sądowego umawiającego się państwa, w wyniku którego postępowanie karne wobec oskarżonego zostało prawomocnie umorzone z powodu przedawnienia przestępstwa objętego ściganiem.

- 23 Zgodnie z art. 54 KWUS nikt nie może być ścigany w państwie członkowskim za te same czyny, ze względu na które został już „wydany prawomocny wyrok” w innym państwie członkowskim, pod warunkiem że została nałożona i wykonana kara lub jest ona w trakcie wykonywania, lub nie może być już wykonana na mocy przepisów prawnych skazującej Umawiającej się Strony.
- 24 Zdanie nadrzędne wchodzące w skład jedynego zdania tworzącego art. 54 KWUS nie zawiera żadnego odniesienia do treści wyroku, który stał się prawomocny. Nie jest tak, że stosuje się ono wyłącznie do wyroków skazujących (zob., podobnie, dzisiejszy wyrok w sprawie C-150/05 Van Straaten, Zb.Orz. str. I-9327, pkt 56).
- 25 I tak, zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 KWUS, stosuje się do orzeczenia organów sądowych umawiającego się państwa, na mocy którego oskarżony został prawomocnie uniewinniony z powodu braku dostatecznych dowodów (ww.wyrok w sprawie Van Straaten, pkt 61).
- 26 W sprawie przed sądem krajowym powstało pytanie, czy tak samo rzecz się przedstawia w przypadku prawomocnego umorzenia postępowania przeciwko danej osobie wobec przedawnienia przestępstwa objętego ściganiem.
- 27 Bezsporne jest, że celem art. 54 KWUS jest uniknięcie sytuacji, w której w wyniku skorzystania ze swobody przemieszczania się osoba byłaby ścigana za te same czyny na terytorium kilku umawiających się państw (wyrok z dnia 11 lutego 2003 r. w sprawach połączonych C-187/01 i C-385/01 Gözütok i Brügge, Rec. str. I-1345, pkt 38 i ww. dzisiejszy wyrok w sprawie Van Straaten, pkt 57). Przepis ten zapewnia spokój prawny osobom, które były ścigane, a następnie został w stosunku do nich wydany prawomocny wyrok. Osoby takie powinny mieć prawo do swobodnego przemieszczania się bez obawy, że o ten sam czyn może zostać przeciwko nim wszczęte nowe postępowanie karne w innym umawiającym się państwie.

- 28 Gdyby zatem artykuł 54 KWUS nie stosował się w sytuacji, gdy sąd jednego państwa członkowskiego, w następstwie przeprowadzonego postępowania karnego, wydał prawomocne orzeczenie o umorzeniu tego postępowania wobec oskarżonego z uwagi na przedawnienie przestępstwa, realizacja wyżej wskazanego celu zostałaby zagrożona. Należy więc uważać, że jest to osoba, której proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku w rozumieniu tego przepisu.
- 29 Prawdą jest, że w zakresie terminów przedawnienia nie miała miejsca harmonizacja ustawodawstw umawiających się państw. Prawdą jest jednak także, że żadne postanowienie tytułu VI Traktatu o Unii Europejskiej, dotyczącego współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, którego art. 34 i 31 stanowiły podstawę prawną art. 54–58 KWUS, ani układ z Schengen czy sama KWUS nie uzależniają zastosowania art. 54 KWUS od harmonizacji lub co najmniej zbliżenia ustawodawstw karnych państw członkowskich w zakresie terminów przedawnienia ścigania z oskarżenia publicznego (wyrok z dnia 11 lutego 2003 r. w sprawach połączonych C-187/01 i C-385/01 Gözütok i Brügge, Rec. str. I-1345, pkt 32) i, bardziej ogólnie, od harmonizacji lub zbliżenia ich ustawodawstw karnych (zob. wyrok z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie C-436/04 Van Esbroeck, Rec. str. I-2333, pkt 29).
- 30 Należy dodać, że zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 KWUS, oznacza w sposób nieunikniony, że pomiędzy umawiającymi się państwami istnieje wzajemne zaufanie co do systemów sądownictwa karnego i że każde ze wspomnianych państw akceptuje stosowanie prawa karnego obowiązującego w innych umawiających się państwach, nawet gdy zastosowanie własnego prawa krajowego prowadziłyby do innego rozwiązania (ww. wyrok w sprawie van Esbroeck, pkt 30).
- 31 Decyzja ramowa 2002/584 nie stoi na przeszkodzie stosowaniu zasady *ne bis in idem* w przypadku prawomocnego umorzenia postępowania wobec przedawnienia przestępstwa. Artykuł 4 pkt 4 tej decyzji, na który powołuje się w uwagach przedłożonych Trybunałowi rząd niderlandzki, pozwala wykonującemu [nakaz] organowi sądowemu odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania między innymi w przypadku gdy zgodnie z prawodawstwem wykonującego nakaz państwa członkowskiego ściganie karne lub ukaranie osoby, której dotyczy wnioski, jest ustawowo zakazane i gdy czyny podlegają jurysdykcji tego państwa członkow-

skiego na podstawie jego prawa karnego. Skorzystanie z tego uprawnienia nie jest uzależnione od istnienia orzeczenia opartego na przedawnieniu ścigania. Przypadek, w którym w stosunku do osoby, której dotyczy wniosek, zapadło w państwie członkowskim, w związku z popełnieniem tych samych czynów, prawomocne orzeczenie, jest uregulowany w art. 3 pkt 2 decyzji ramowej, który to przepis obejmuje podstawy obligatoryjnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

32 Uwzględniając złożony charakter sprawy przed sądem krajowym, należy na koniec podkreślić, że to do sądu krajowego należy ustalenie, czy czyn, którego dotyczy prawomocny wyrok, rzeczywiście jest tym samym czynem.

33 Z powyższych rozważań wynika, że zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 KWUS, stosuje się do orzeczenia organu sądowego umawiającego się państwa, wydanego w następstwie przeprowadzonego postępowania karnego, w wyniku którego postępowanie karne wobec oskarżonego zostało prawomocnie umorzone z powodu przedawnienia przestępstwa objętego ściganiem.

W przedmiocie pytania drugiego

34 Poprzez drugie pytanie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, kto może skorzystać z dobrodziejstwa zasady *ne bis in idem*.

35 W tym zakresie z brzmienia art. 54 KWUS jasno wynika, że z dobrodziejstwa zasady *ne bis in idem* mogą skorzystać wyłącznie osoby, których proces zakończył się już wydaniem prawomocnego wyroku.

- 36 Wykładnia taka znajduje potwierdzenie w celu postanowień tytułu VI traktatu UE, sformułowanym w art. 2 akapit pierwszy tiret czwarte UE, czyli „utrzymaniem i rozwijaniem Unii jako przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w której zagwarantowana jest swoboda przepływu osób, w powiązaniu z właściwymi środkami w odniesieniu do [...] zapobiegani[a] i zwalczani[a] przestępczości”.
- 37 W konsekwencji na postawione pytanie należy udzielić odpowiedzi, że zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 KWUS, nie znajduje zastosowania do innych osób niż te, których proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku na terytorium jednej z umawiających się stron.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 38 Trzecie pytanie dotyczy hipotezy, gdy sądy karne jednego państwa członkowskiego stwierdzą, że pozawspólnotowe pochodzenie towaru w rozumieniu znamion przestępstwa przemytu nie zostało wykazane.
- 39 Hipoteza taka nie odpowiada jednak stanowi faktycznemu sprawy przed sądem krajowym tak jak przedstawił go sąd krajowy i co zostało powtórzone w pkt 16–18 niniejszego wyroku.
- 40 Oczywiście większość oskarżonych w sprawie przed sądem krajowym zarzuca sądowi odsyłającemu błędne odczytanie wyroku Supremo Tribunal de Justiça. Utrzymują oni, że wbrew treści postanowienia odsyłającego Supremo Tribunal nie przyjął, że organom celnym zostały zgłoszone ilości mniejsze niż rzeczywiście wprowadzone na terytorium Portugalii. Ich zdaniem postępowanie karne dotyczące przestępstw przemytu i fałszerstwa dokumentów zostało umorzone z powodu przedawnienia, stwierdzonego przez ten sąd w orzeczeniu wydanym przed

rozpoczęciem przewodu sądowego. Ponadto oskarżeni twierdzą, że w zakresie powództwa adhezyjnego zostali uwolnieni od odpowiedzialności, ponieważ zarzuczone czyny nie zostały udowodnione.

41 W tym względzie należy przypomnieć, że tryb przewidziany w art. 234 WE stosuje się do odesłania prejudycjalnego z art. 35 UE, z zastrzeżeniem warunków określonych w tym artykule (zob. wyrok z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie C-105/03, Pupino, Zb.Orz. str. I-5285, pkt 28). W ramach postępowania, o którym mowa w art. 234 WE, opartego na całkowitym rozdziale zadań sądów krajowych i Trybunału, wszelka ocena stanu faktycznego sprawy należy do sądu krajowego. Trybunał jest więc uprawniony jedynie do orzekania w przedmiocie wykładni lub ważności wspólnotowego aktu prawnego w oparciu o okoliczności faktyczne przedstawione przez sąd krajowy (zob. wyroki z dnia 16 lipca 1998 r. w sprawie C-235/95 Dumon i Froment, Rec. str. I-4531, pkt 25, oraz z dnia 16 października 2003 r. w sprawie C-421/01 Traunfellner, Rec. str. I-11941, pkt 21).

42 Zatem w świetle sposobu zrozumienia przez sąd odsyłający wyroku Supremo Tribunal de Justiça, dopuszczalność trzeciego pytania budzi wątpliwości.

43 W przypadku bowiem takiego rozumienia tego wyroku należy stwierdzić, że założenie, na którym opiera się trzecie pytanie, to jest uniewinnienie oskarżonych z powodu braku dowodów lub niedostatecznych dowodów, jest błędne.

44 Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Trybunału, o ile jest on, co do zasady, zobowiązany do wydania orzeczenia, to jednak w szczególnych okolicznościach do niego należy zbadać okoliczności, w których zwraca się do niego sąd krajowy, w celu zweryfikowania swojej własnej właściwości. Odmowa wydania orzeczenia w przedmiocie pytania prejudycjalnego skierowanego przez sąd krajowy jest dopuszczalna jedynie wówczas, gdy wykładnia prawa wspólnotowego, o którą

zwraca się sąd krajowy, pozostaje w sposób oczywisty bez związku ze stanem faktycznym czy przedmiotem postępowania przed sądem krajowym lub też gdy problem ma charakter hipotetyczny, lub gdy Trybunał nie dysponuje informacjami co do okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych do udzielenia użytecznej odpowiedzi na pytania, które zostały mu postawione (zob. w szczególności wyrok z dnia 11 lipca 2006 w sprawie C-13/05 Chacón Navas, Zb.Orz. str. I-6467 pkt 32 i 33 i powołane w nim orzecznictwo).

45 W niniejszej sprawie, uwzględniając opis stanu faktycznego dokonany przez sąd odsyłający, trzecie pytanie ma charakter hipotetyczny.

46 W konsekwencji Trybunał nie powinien odpowiadać na to pytanie.

W przedmiocie pytania czwartego

47 Z powodów przedstawionych w pkt 41–45 niniejszego wyroku czwarte pytanie jest niedopuszczalne w części, w jakiej opiera się na założeniu uniewinnienia oskarżonych z powodu braku dowodów lub dowodów niedostatecznych. Natomiast jest ono dopuszczalne w części dotyczącej hipotezy, gdy sąd jednego państwa członkowskiego stwierdza, że przestępstwo przemytu uległo przedawnieniu.

W przedmiocie pytania czwartego lit. a)

48 Poprzez pytanie czwarte lit. a) sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy z prawomocnego orzeczenia stwierdzającego przedawnienie przestępstwa przemytu należy wnioskować, że dany towar znajduje się w swobodnym obrocie na terytorium innych państw członkowskich.

- 49 Zgodnie z art. 24 WE, aby można było uznać, że produkty pochodzące z państw trzecich znajdują się w swobodnym obrocie w jednym z państw członkowskich, powinny zostać spełnione trzy warunki. Uważa się bowiem, że w swobodnym obrocie znajdują się produkty, co do których, po pierwsze, dopełniono formalności przywozowych, po drugie, pobrano w tym państwie członkowskim wszystkie wymagane cła i opłaty o skutku równoważnym i po trzecie, nie skorzystały one z całkowitego lub częściowego zwrotu tych ceł lub opłat.
- 50 Ustalenie przez sąd jednego z państw członkowskich, że zarzucane oskarżonemu przestępstwo przemytu uległo przedawnieniu, nie zmienia kwalifikacji prawnej danych produktów.
- 51 Zasada *ne bis in idem* wiąże sądy państw członkowskich jedynie w zakresie, w jakim stoi ona na przeszkodzie temu, by oskarżony, którego proces zakończył się prawomocnym wyrokiem w jednym państwie członkowskim, był po raz drugi ścigany za ten sam czyn.
- 52 Na pytanie czwarte lit. a) należy zatem odpowiedzieć w ten sposób, że sąd karny państwa członkowskiego nie może uznać, że dany produkt znajduje się na jego terytorium w swobodnym obrocie, jedynie na tej podstawie, że sąd karny innego państwa członkowskiego w odniesieniu do tego samego towaru stwierdził, że przestępstwo przemytu uległo przedawnieniu.

W przedmiocie pytania czwartego lit. b)

- 53 Poprzez pytanie czwarte lit. b) sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy wprowadzenie produktu do obrotu w innym państwie członkowskim, późniejsze od przywozu do państwa członkowskiego, w którym orzeczono umorzenie z powodu przedawnienia, wchodzi w skład tego samego czynu, czy też jest zachowaniem odrębnym w stosunku do przywozu do pierwszego państwa członkowskiego.

- 54 Jedynym znaczącym kryterium dla celów stosowania pojęcia „tego samego czynu” w rozumieniu art. 54 KWUS jest kryterium tożsamości zdarzenia, rozumiane jako istnienie całości, na którą składają się nierozdzielnie ze sobą związane konkretne okoliczności. (zob. ww. wyrok w sprawie Van Esbroeck, pkt 36).
- 55 Jeśli chodzi konkretnie o taką sytuację, jakiej dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, należy stwierdzić, że co do zasady może ona stanowić taki zespół zdarzeń.
- 56 Jednakże ostateczna ocena w tym zakresie należy do właściwych instancji krajowych, które muszą określić, czy rozpatrywane zdarzenie stanowi całość, na którą składają się zachowania nierozdzielnie ze sobą związane w czasie, przestrzeni, jak i przez swój przedmiot. (zob. ww. wyrok w sprawie Van Esbroeck, pkt 38).
- 57 Z powyższego wynika, że wprowadzenie produktu do obrotu w innym państwie członkowskim, późniejsze od przywozu do państwa członkowskiego, w którym orzeczono umorzenie z powodu przedawnienia, jest zachowaniem, które może wchodzić w skład „tego samego czynu” w rozumieniu art. 54 KWUS.

W przedmiocie kosztów

- 58 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) Zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw unii gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w dniu 19 czerwca 1990 r. w Schengen, stosuje się do orzeczenia organu sądowego umawiającego się państwa, wydanego w następstwie przeprowadzonego postępowania karnego, w wyniku którego postępowanie karne wobec oskarżonego zostało prawomocnie umorzone z powodu przedawnienia przestępstwa objętego ściganiem.
- 2) Zasada ta nie znajduje zastosowania do innych osób niż te, których proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku na terytorium jednej z umawiających się stron.
- 3) Sąd karny państwa członkowskiego nie może uznać, że dany produkt znajduje się na jego terytorium w swobodnym obrocie, jedynie na tej podstawie, że sąd karny innego państwa członkowskiego w odniesieniu do tego samego towaru stwierdził, że przestępstwo przemytu uległo przedawnieniu.
- 4) Wprowadzenie produktu do obrotu w innym państwie członkowskim, późniejsze od przywozu do państwa członkowskiego, w którym orzeczono umorzenie z powodu przedawnienia, jest zachowaniem, które może wchodzić w skład „tego samego czynu” w rozumieniu tegoż art. 54.

Podpisy